

LATUS
centrum pro dítě a rodinu

www.latusprorodinu.cz

Pro zájemce o pěstounskou péči

www.diakoniezapad.cz

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

- 3 Dítě – rodina – pěstounství
- 4 Nejčastější otázky k pěstounství
- 7 Jaké jsou vlastně děti, pro které hledáme náhradní rodiny?
- 8 Formy pěstounské péče
- 10 Kdo se může stát pěstounem
- 11 Co znamená být dobrým pěstounem
- 12 Krok za krokem aneb jak se může pěstounem stát
- 13 Jak budu jako pěstoun podpořen, kdo a jak mi v pěstounství pomůže
- 14 Skutečné příběhy pěstounů a dětí v jejich péči
- 16 Kontakty

DÍTĚ – RODINA – PĚSTOUNSTVÍ

Rodina je nejdůležitější článek našeho života. Formuje naše základní citové vazby, návyky, způsob přemýšlení i sílu pocitu bezpečí. Rodinné pouto mezi dítětem a rodičem si neseme po celý život. Doprovází nás a naplňuje vnitřní jistotou, že máme někde někoho, o koho jsme se mohli opřít, kdo tu byl pro nás, když jsme si nevěděli rady. Někdo, kdo nás měl rád, i když jsme něco provedli.

Mít rodinu nám často přijde jako samozřejmost, ale někde tomu tak nebývá. Mnoho dětí nemůže vyrůstat ve své vlastní rodině a to z mnoha různých důvodů.

O některé děti se jejich rodiče nemohou postarat, protože jsou vážně nemocní nebo zemřeli. Další možnou příčinou je, že rodiče neumí vytvořit dobré podmínky pro zdravý vývoj dítěte. Jejich chování může být někdy až za hranicí zákona.

Jsou i případy, že se rodina dostane do krize a nemůže po určitou dobu nabídnout dítěti zázemí a podporu, nebo je dítě natolik nemocné, že se rodina o dítě nezvládne nebo nemůže postarat.

Tyto děti a dospívající potřebují podpořit, najít své místo v rodině, i když náhradní, někteří na krátkou dobu, jiní na delší.

U nás v České republice má tradici pěstounská péče dlouhodobá, v rámci které je zpravidla dítě v náhradní rodině až do své dospělosti, na návratu zpět do jeho vlastní rodiny se cíleně většinou nepracuje. Na tento typ péče byli pěstouni donedávna připravováni. Nová legislativa, platná od ledna 2013, přináší změny. Na důležitosti nabývá nejen práce s vlastní rodinou dítěte, ale zlepšují se také podmínky k výkonu pěstounské péče. Pěstouni získávají větší podporu prostřednictvím služeb doprovázení a také jsou lépe finančně zajištěni.

Naším cílem je podporovat pěstounskou péči dlouhodobou a zavádět i další formy pěstounské péče, díky nimž budou moci zažít rodinné prostředí i děti, které by se jinak do rodiny nedostaly. Zároveň tím bude možné předejít umístování dětí do ústavní péče, která i při nejlepší snaze všech nemůže dítěti nahradit rodinu.

Cítíte-li dostatek sil, času a schopností, můžete právě vy nabídnout těmto dětem zázemí a provést je nelehkou situací, která je v životě potkala.

Na následujících stránkách najdete všechny potřebné informace, které by vám měly pomoci k rozhodnutí, zda se chcete připravit na roli pěstouna a nabídnout tak zázemí, přijetí a sebe sama dítěti či dětem, které pomoc potřebují.

NEJČASTĚJŠÍ OTÁZKY K PĚSTOUNSTVÍ

Pěstounství je specializovaná forma náhradní rodinné péče. Jde o péči o dítě, které nemůže z různých důvodů žít ve své vlastní rodině (*termín „pěstoun“ je v celém textu používán jako společný pro muže i ženu*).

Proč jsou děti v pěstounské péči

- **Žít ve vlastní rodině není pro dítě možné z různých důvodů** – rodiče jsou nemocní, nejsou v daný okamžik schopní se o své dítě postarat, ocitli se v těžké životní situaci, která jim znemožňuje o dítě pečovat, jsou pro dítě nebezpeční, nevytváří pro dítě vhodné prostředí nebo zemřeli apod.
- **Rodiče nejsou zbaveni rodičovské zodpovědnosti** – trvají tedy jejich rodičovská práva a povinnosti. Dítě tedy není umístěno do adopce (to lze jen v případě, pokud je dítě tzv. právně volné).

Proč kromě dlouhodobé pěstounské péče podporujeme i další formy náhradní péče?

- Dlouhodobá pěstounská péče není pro dítě vhodná, protože dítě je potřeba z rodiny odebrat jen na časově omezenou dobu, je velká pravděpodobnost, že se do své rodiny vrátí.
- Dítě potřebuje specializovanou péči z důvodu svého věku, postižení, etnika apod.
- Dítě je v dlouhodobé pěstounské péči, je však třeba poskytnout odlehčení dlouhodobým pěstounům a o dítě se kvalitně postarat po nezbytně nutnou dobu.

Jak se děti dostávají do pěstounské péče?

Je-li třeba z rodiny odebrat dítě, ale jen na časově omezenou dobu, osloví příslušná sociální pracovnice krajský úřad, kde je registr schválených pěstounských rodin. Odborníci vyberou tu nejvhodnější rodinu, kterou poté osloví. Rodina má určitý čas na seznámení se s dítětem a vyjádření se, zda jsou i z jejich pohledu vhodnou rodinou pro dané dítě. Také dítě se může vyjádřit k tomu, zda do vybrané rodiny chce.

Co pěstouni dělají?

Jako pěstouni celodenně pečujete o dítě, které je vám svěřeno. Dítě se stává součástí vaší rodiny po dobu, kdy je u vás. V mnoha ohledech je to

podobné rodičovství, nicméně je třeba si uvědomit, že do vaší rodiny přichází dítě, o jehož historii mnoho nevíte, často zažilo těžké situace, následky se mohou ukázat právě až v bezpečném prostředí vaší rodiny a je třeba jimi dítě provést a podporovat jej. Na rozdíl od rodičů máte také další povinnosti – např. psát zprávy o vývoji dítěte, vzdělávat se, dbát o naplňování specifických potřeb dítěte, sdílet informace o dítěti se sociální pracovníci dítěte, případně s dalšími odborníky.

Každé dítě v pěstounské rodině má svůj Individuální plán ochrany dítěte (IPOD) – jedná se o popis potřeb dítěte včetně doporučení, jak nejlépe o dítě pečovat. Vy se budete podílet na naplňování tohoto plánu. K tomu můžete využít servis služeb jako je doprovázení sociálním pracovníkem, poradenství v oblasti psychologické, školní či právní, terapii pro vaši rodinu či pro dítě. Pomoci vám může také vzdělávací plán k naplňování vašich vzdělávacích potřeb, příp. plán kontaktu dítěte s vlastní rodinou apod.

Jaké jsou děti, pro které pěstounské rodiny hledáme?

Jsou to děti, které si prošly těžkou životní situací, nesou si v sobě často velké zranění, jemuž je třeba věnovat zvýšenou pozornost. Tyto děti mají v sobě svůj životní potenciál leckdy velmi potlačený. Je třeba je objevit a podpořit.

Je důležité dítě dobře poznat, brát ho takové, jaké je a provést ho tím úsekem života, ve kterém to potřebuje. Často se jedná o děti, které určitou dobu po svém narození nepoznaly lásku, přijetí a bezpečnou náruč blízkého člověka. Potřebují postupně znovu získat důvěru v dospělé i ve svět, který je obklopuje. Potřebují zažít běžný rodinný život – mít své místo, dobré jídlo, stabilitu a lásku. Potřebují potkat někoho chápacího, stabilního a bezpečného.

Setkává se dítě s vlastní rodinou?

Je-li to pro dítě bezpečné, je dobré, když je vztah mezi ním a jeho vlastní rodinou zachován. Pěstouni by tento vztah měli podporovat a pomoci dítěti v tom, aby znalo svůj životní příběh a postupně ho přijalo a pochopilo. Pro dítě je extrémně důležité, aby zažilo, že pěstouni a jeho rodiče spolupracují v jeho zájmu.

Vhodnost kontaktu i jeho frekvence se posuzuje vždy individuálně tak, aby byla v zájmu dítěte. Dítě se nemusí setkávat pouze s rodiči, ale třeba také s babičkou, dědou, sourozenci, tetou, strýcem apod.

Může jít o osobní setkání, ale i o dopis či telefonát. Osobní setkání se mohou odehrávat v domě pěstounů, kde dítě žije (zejména pokud jde o miminko), ale jen v případech, že je to bezpečné a že s tím jako pěstouni souhlasíte. Častěji se kontakt odehrává v neutrálním prostředí. Podporující organizace (např. Diakonie ČCE Západ či LATUS, o.s.) pro pěstounské rodiny nabízí prostorové zázemí i odborné zajištění těchto setkávání. Mezi pěstouny, rodiči, organizací a sociálními pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí vzniká Dohoda o kontaktu dítěte s příbuznými, ve které je vymezena frekvence, čas, místo, ale také specifické potřeby kontaktu (např. vzájemně se neočerňovat, neslibovat dítěti nespílitelné apod.). Dodržování dohody se pravidelně reviduje.

Co mé vlastní děti?

Pěstounství ovlivní celou vaši rodinu. Děti získávají vztah k hlubokým lidským hodnotám jako je solidarita, získávají jiný pohled na svět, mohou si více vážit vlastní rodiny, získávají často blízkého kamaráda.

Zároveň je pro ně příchod cizího dítěte se specifickými potřebami velkou zátěží, proto se nesmí jejich potřeby opomenout. Je nutné, aby s přijetím dítěte souhlasily, byly na něj dostatečně připraveny a jejich prožívání byla věnována pozornost i po příchodu dítěte do rodiny. Musí zažívat, že jsou součástí pěstounské péče, nelze je jen postavit před hotovou věc.

Budu placen?

Ano, jako pěstoun máte nárok na finanční zabezpečení od státu, záleží na formě pěstounské péče a její náročnosti, na specifických potřebách dítěte, na počtu a věku dětí, které přijmete do své rodiny.

Dle současné legislativy (k 1. 1. 2013) mají pěstouni nárok na dávky pěstounské péče – příspěvek při převzetí dítěte, odměna pěstouna, příspěvek na úhradu potřeb dítěte, příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla.

Příspěvek při převzetí dítěte je jednorázová dávka, která činí 8 000 Kč až 10 000 Kč v závislosti na věku dítěte. V případě přijetí dítěte mladšího 1 roku věku mohou pěstouni žádat o porodné, které činí

13 000 Kč. Porodné je však vázáno na stanovenou hranici příjmů v rodině, nárok má rodina s příjmy do 2,4 násobku životního minima. Porodné náleží rodině pouze na první dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Po převzetí dítěte mladšího 7 let jeden z pěstounů nastupuje na mateřskou dovolenou, která trvá při převzetí jednoho dítěte 22 týdnů a při převzetí dvou a více dětí 31 týdnů. Rodič pobírá peněžitou pomoc v mateřství. Jedná se o dávku nemocenského pojištění, která činí 70 % denního vyměřovacího základu.

Odměna pěstouna je opakovaná dávka, která činí 8 000 Kč při péči o jedno dítě, 12 000 Kč při péči o dvě děti, 20 000 Kč při péči o tři děti, nebo u pěstounů kteří pečují o osobu závislou na péči jiné fyzické osoby ve stupni II až IV. Za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se odměna pěstouna zvyšuje vždy o 4 000 Kč.

Dále náleží odměna 20 000 Kč pěstounům evidovaným pro pěstounskou péči na přechodnou dobu. Těmto se částka navyšuje na 24 000 Kč, pokud pečují o osobu závislou na péči jiné fyzické osoby ve stupni II až IV.

Odměna pěstouna se pro účely zákonů upravující daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení, pojistné na úrazové pojištění a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění považuje za příjem ze závislé činnosti (jako plat).

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte je také opakovaná dávka, závislá na věku a zdravotním stavu dítěte, jedná se o částku v rozmezí od 4 500 Kč do 6 600 Kč. U osob závislých na péči jiné fyzické osoby se částka pohybuje od 4 650 Kč do 9 000 Kč, dle věku a stupně závislosti.

Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla je určen pěstounům, kteří mají v pěstounské péči nejméně 3 děti. Výše příspěvku činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokazaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč. Podmínkou dále je, že osoba pečující nesmí motorové vozidlo používat k výdělečné činnosti.

Podrobnější informace o finančním zabezpečení pěstounské péče lze získat na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz, případně se doptat sociální pracovníce orgánu sociálně-právní ochrany dětí v místě vašeho bydliště.

JAKÉ JSOU VLASTNĚ DĚTI, PRO KTERÉ HLEDÁME NÁHRADNÍ RODINY?

Každé dítě je jedinečné. A stávající pěstouni často říkají, jak je pro ně důležité vědět, co má dítě, kterému poskytují dočasně či na delší dobu domov, rádo, co se mu nelíbí, co ho baví, co potřebuje, jaké má problémy a trápení. **Dítě, které přichází do náhradní rodiny, má podobné potřeby jako všechny ostatní děti vyrůstající ve své vlastní rodině. Nicméně většina těchto dětí zažívala v raném dětství, případně později během života velké těžkosti a jejich potřeby nebyly naplněny tak, jak bylo pro jejich zdravý vývoj žádoucí. Obtížně věří dospělým, nejsou zvyklé na rodinný život, nezažívaly přijetí, nepocítily dostatek lásky, žily v nestabilním prostředí. Aby tento nedostatek opakovaně nezraňoval jejich duši, naučí se obranným reakcím a projevuji se pak chováním, které bývá označováno jako problémové (neposlouchají, bývají agresivní k sobě či k druhým, často používají v komunikaci lži, těžko navazují vyvážené vztahy s druhými, překračují společenské normy, nerespektují autority, neumí posoudit důsledky svého chování, obtížně vyjadřují své pocity a potřeby atd.). Zároveň mohou tyto děti patřit k některé z níže uvedených skupin:**

Děti se speciálními potřebami

V ústavní péči se ocitají děti, které mají zdravotní, mentální či psychiatrický hendikep (autismus, porucha pozornosti a hyperaktivity ADHD, poškození mozku, mentální retardace, chromozomální nemoci – např. Downova choroba, dětská mozková obrna, vrozené vývojové vady včetně kombinovaných vad atd.). Potřebují speciální péči a specifický výchovný přístup. Jejich rodiče se o ně nemohli či nedokázali postarat, kromě hendikepu tedy tyto děti nezažily přijetí, do života si mohou odnášet zprávu, že jsou špatné, když je jejich rodiče nechťeli, mohou samy sebe prožívat jako nedůležité a bez hodnoty.

Děti v kojeneckém a batolecím věku

U dětí v tomto věku se mohou objevit a následně diagnostikovat do té doby skryté vývojové vady a nemoci, se kterými je třeba počítat a případně zajistit kvalitní lékařskou, rehabilitační a ošetřovatelskou péči. Současně je u těchto dětí větší prostor k výchově

a pozitivnímu ovlivnění jejich psychomotorického vývoje od útlého věku.

Děti staršího školního věku a dospívající

Do adopce a dlouhodobé pěstounské péče se zpravidla dostávají přednostně děti mladšího věku. V ústavní péči tak zůstávají děti ve věku cca 12 až 18 let, které nemají možnost žít bezpečně rodinné zázemí, je pro ně obtížné uvěřit dospělým, navázat kvalitní vztahy, respektovat pravidla rodiny. Potřebují se to pro svůj budoucí samostatný život naučit a to nejlépe právě v rodině.

Sourozenci

Nemohou-li děti vyrůstat se svými vlastními rodiči, je žádoucí, aby byly zachovány alespoň sourozenecké vazby mezi dětmi. Pro sourozence je tedy třeba nalézt rodiny, které jsou ochotné nabídnout místo v rodině pro všechny bratry a sestry tak, aby mohli zůstat společně. Je-li sourozenců hodně, je třeba najít rodiny, které bydlí poblíž a budou podporovat intenzivní kontakt dětí v jejich péči.

Rodič s dítětem

Pomoc náhradní rodiny může potřebovat rodič s novorozencem či malým dítětem, jemuž chybí rodičovské dovednosti postarat se o dítě a potřebuje v tomto ohledu pomoc a doprovázení. Také mladé těhotné ženy, kterým chybí zájem pro dítě a potřebují získat jistotu pro své budoucí rodičovství, hledají v náhradní rodině oporu a učí se od ní, jak svou roli zvládnout a osamostatnit se.

Děti menšinového etnika

Děti, které nemohou vyrůstat ve své rodině, často ztrácejí kontakt s původní kulturou, komunitou, jejich budování identity tím může být narušeno. Od rodiny, která jim nabídne místo a bezpečí, potřebují podporu a pomoc v zachování vazeb na svou minulost a původ, porozumění pro jejich kulturní odlišnosti a v neposlední řadě přijetí rodiny. Při provázení dětí menšinového etnika životem je nutné směřovat je k aktivitám blízkým jejich kultuře, nabízet jim k tomu prostor, respektovat jejich kulturní dědictví.

FORMY PĚSTOUNSKÉ PĚČE

- d) pro starší děti a mladé lidi
- e) pro více sourozenců

(U těchto forem pěstounské péče je umístění dítěte či mladého člověka dlouhodobé, nepředpokládá se jeho návrat do vlastní rodiny a dítě či mladého člověka se zatím nepodařilo umístit do adoptivní rodiny nebo to není v jeho zájmu.)

2. Pěstounská péče na přechodnou dobu

- a) pro děti, které potřebují okamžitou pomoc
- b) pro děti, které potřebují péči na krátkou dobu
- c) pro mladé rodiče s dítětem
- d) odlehčovací (respitní) péče

POPIS JEDNOTLIVÝCH SPECIFICKÝCH FOREM PĚSTOUNSKÉ PĚČE A PĚSTOUNSKÉ PĚČE NA PŘECHODNOU DOBU

1. Pěstounská péče

a) Pěstounská péče pro děti, které potřebují péči na dlouhou dobu

Aktuálně je v České republice využívána nejčastěji, zájemci o pěstounství se po absolvování přípravy stávají dlouhodobými pěstouny. Pouze zřídka se stává, že se dítě vrací do vlastní rodiny, i když kontakt s vlastní rodinou je udržován, ale návrat do ní není v mnoha případech možný. Tato forma péče je tedy určena převážně dětem, u kterých byly vyčerpány všechny možnosti návratu zpět do vlastní rodiny, nebylo možné zajistit dítěti bezpečí ani v jeho širší rodině, dlouhodobá pěstounská péče je pak pro dítě tou nejlepší volbou.

b) Pěstounská péče pro děti jiného než majoritního etnika

Tento typ péče je určen dětem menšinového etnika (převážně děti romské, vietnamské). Pěstouni jsou vyškoleni tak, aby citlivě budovali zdravé sebevědomí dítěte včetně pomoci s hledáním postoje a vztahu dítěte ke své kulturní a národní identitě. Předpokladem této péče je i přirozený zájem pěstounů o etnikum dítěte a zprostředkování informací tak, aby si dokázalo z obou kultur vybrat to nejlepší pro svůj život. Pěstounská rodina přijímá dítě jiného etnika s porozuměním a přijetím jeho kulturního dědictví.

České zákony znají dvě formy pěstounství – pěstounskou péči a pěstounskou péči na přechodnou dobu. Hlavním rozdílem mezi těmito druhy péče je časové hledisko. Bližší specifikace pomáhá více profilovat schopnosti a možnosti pěstounské rodiny a pro dítě je tak možné vyhledat tu nejlepší rodinu.

Pěstounská péče by měla být vždy nástrojem řešení určitého typu krizové či dlouhodobé situace způsobené absencí rodinné péče nebo její nedostatečností. Jednotlivé formy se liší nejen délkou umístění do náhradních rodin, ale i formou spolupráce s institucemi a intenzitou kontaktu s vlastní rodinou. Některá umístění dětí jsou plánovaná, tudíž se děti mohou předem seznámit s prostředím, ve kterém budou dále vyrůstat. Často ovšem situace vyžaduje rychlé řešení a dítě potřebuje být v bezpečí, proto vymezujeme i další formy pěstounské péče na přechodnou dobu zaměřené na přípravu rodin, které by dokázaly včas dítěti poskytnout podporu.

1. Pěstounská péče

- a) pro děti, které potřebují péči na dlouhou dobu
- b) pro děti jiného než majoritního etnika
- c) pro děti s mentálním či fyzickým postižením, psychiatrickou diagnózou

c) Pěstounská péče pro děti s mentálním či fyzickým postižením, psychiatrickou diagnózou

Tento typ péče je určen dětem, které mají závažný zdravotní, mentální či psychiatrický hendikep (mentální retardace, autismus, porucha pozornosti a hyperaktivity ADHD, těžké poruchy chování aj.).

Tyto děti potřebují pečovatele s odbornými dovednostmi a je nutná speciální podpora. K výkonu této formy pěstounské péče mají pěstouni k dispozici všechny dostupné služby a podporu odborníků.

d) Pěstounská péče pro starší děti a mladé lidi

Je určena dospívajícím a mladým lidem ve věku nad 12 let, kteří jsou dlouhodobě v ústavní péči, byli vráceni z náhradní rodinné péče zpět, protože pro ně nebyla vyhovující nebo se v ústavní péči ocitli v dospívajícím věku. Úkolem pěstounů je mimo péče o dospívající pomoc při hledání vhodné školy, práce, zajištění bydlení a zvládnutí samostatné péče o sebe.

e) Pěstounská péče pro více sourozenců

Zohledňuje fakt, že sourozenci by měli vyrůstat společně. Pěstounská rodina umožní přijmout více sourozenců, kterým poskytne podporu a zázemí.

2. Pěstounská péče na přechodnou dobu

a) Pěstounská péče pro děti, které potřebují okamžitou pomoc

Je zaměřena zejména na novorozence a malé děti, pro které se bude hledat dlouhodobé řešení (návrat do vlastní rodiny, péče širší rodiny, adopce, dlouhodobá pěstounská péče), dále pro případy náhlé krize v rodině (zneužití, týrání, násilí v rodině, nemoci samoživitele či samoživitelky, úmrtí rodiče). Připravení pěstouni mají poskytnout takovému dítěti bezpečné zázemí po krátký čas několika týdnů či měsíců, než dítě bude umístěno do dlouhodobé pěstounské péče či adopce. Zabrání se tak dočasnému umístění dítěte do ústavu.

Tato forma pěstounské péče není určena pro děti z dlouhodobě sociálně oslabených rodin, kde vyřešení situace do takové podoby, aby se dítě mohlo vrátit zpět, vyžaduje delší čas.

b) Pěstounská péče pro děti, které potřebují péči na krátkou dobu

Slouží jako nástroj pomoci rodinám, které se dostanou do akutní krize a nemohou po určitou dobu nabídnout dítěti podporu a zázemí, vztahy mezi rodiči a dětmi jsou však zachovány.

Vyškolení pěstouni se o takové dítě starají po dobu, kdy se intenzivně pracuje s vlastní rodinou dítěte, aby se dítě mohlo do své rodiny vrátit nebo jít do dlouhodobé pěstounské péče, nebude-li návrat do rodiny možný. Pěstouni jsou v úzkém kontaktu s rodinou dítěte a podporují kontakt dítěte s jeho rodiči, aby byly existující vazby zachovány.

c) Pěstounská péče zaměřená na podporu a pomoc rodiče s dítětem

Tento typ pěstounské péče je určen jako nástroj pomoci mladému rodiči nebo mladé těhotné matce, který/á nemá vhodné zázemí nebo neví, jak se o dítě postarat a hrozí odebrání dítěte.

Takovému rodiči náhradní rodina poskytuje zázemí a odborné vedení zaměřené na získání potřebných dovedností, jak o dítě pečovat. Úkolem pěstounů je podpora a pomoc při přípravě rodiče na samostatné plnění své role.

d) Odlehčovací respitní péče

Jedná se o péči umožňující odlehčení vlastním rodinám dětí s postižením a jiným pěstounským rodinám (o víkendech, o prázdninách i v jinou domluvenou dobu). Tato forma péče zatím sice není v současné české legislativě zahrnuta, nicméně o statutu tzv. respitních pěstounů se na úrovni Ministerstva práce a sociálních věcí jedná (vzhledem k nutnosti je finančně odměnit, uzavřít s nimi Dohodu o výkonu pěstounské péče atd.).

KDO SE MŮŽE STÁT PĚSTOUNEM?

S myšlenkou stát se pěstounem se můžete setkat kdykoliv během vaší životní cesty...

Pěstoun nemusí mít vlastní děti, ale určitě by měl mít zkušenosti a dovednosti ve výchově dětí.

Pro **věk pěstouna** neexistuje přesné věkové rozlišení, ale předpokládá se, že pěstoun bude dostatečně zralý a ochotný pracovat se spleťtými problémy dětí, které si s sebou mohou nést ze své minulosti. V případě dlouhodobé pěstounské péče se **porovnává věk pěstounů a dítěte**, které by měli pěstouni přijmout. Rozdíl věku by se měl blížit rozdílu jedné generace – jako v běžné rodině. Toto neplatí, zůstává-li dítě v péči širší rodiny, například prarodičů.

K myšlence stát se pěstounem mohou vést různé **motivace a důvody**, důležité je však jim rozumět a umět je nahlížet i v průběhu pěstounství. Vedle důvodů a motivací, proč se stát pěstounem, je důležitá i **vyrovnaná osobnost a osobnostní nastavení pěstouna** (pěstoun musí být ochoten v rámci přípravy sdílet svůj osobní příběh, uvědomit si své slabé a silné

stránky, pracovat na tématech, která jsou pro něj obtížná a mohl by jimi přijaté dítě ohrozit).

Pěstoun může mít i **jiné zaměstnání**, nemusí vykonávat pouze pěstounskou péči. Důležité však je, aby i tak dítě mělo **kvalitní péči a dostatek pozornosti**. Má-li dítě např. těžké či středně těžké postižení, bude další zaměstnání spíše nemožné.

Váš domov bude i domovem pro přijaté dítě...

Při rozhodování, zda se stát pěstounem, hraje důležitou roli i **pohled blízké rodiny**, vlastních dětí i lidí z blízkého okolí. Podobně rozhodnutí partnerského páru stát se pěstouny znamená **souhlas obou partnerů**.

Pro pěstounství **není třeba vlastnit dům či vlastní byt**. Důležitá je však možnost pěstounů vytvořit dítěti v jejich obydlí zázemí, místo. Ideální je samozřejmě samostatný pokojíček, aby dítě i další členové rodiny měli dostatek soukromí. Není to však nutnou podmínkou, záleží na konkrétní situaci, věku přijatého

dítěte, atd. Bytové podmínky jsou posuzovány sociálním pracovníkem individuálně.

Pomoci dítěti porozumět jeho situaci znamená i přijmout jeho vlastní rodinu jako jeho nedílnou součást...

Postupně sdělování pravdivých informací o jeho původu i historií pomáhá dítěti nalézt sám sebe i mnohdy ztracenou důvěru.

Důležitá je i otevřenost pěstouna k setkávání dítěte s jeho vlastní rodinou a je-li to v zájmu dítěte, pak i aktivní podpora pěstouna k návratu dítěte do jeho rodiny.

I když třeba bude přijaté dítě u vás jen na přechodnou dobu (tedy po dobu, kdy se nemůže vrátit nebo vyrůstat ve vlastní rodině), i tehdy mu můžete poskytnout to, co potřebuje nejvíce – bezpečnou náruč, stabilní prostředí, přijetí a lásku.

Být pěstounem znamená reflektovat své pěstounství i přijmout podporu odborníků...

Pěstouni jsou přijatým dětem nejen jejich náhradními rodiči, ale i odborníky, kteří se orientují v odborných službách a dokážou jich při svém pěstounství využívat.

Průběžné vzdělávání přispívá ke zvyšování odbornosti a připravenosti při výkonu pěstounské péče.

Podpora odborného pracovníka zvenčí umožní pěstounům nezávislý pohled na výkon pěstounství i na ně jako na pěstouny, ale i odbornou podporu a pomoc, když si nebudou jisti.

Spolupráce s dalšími odborníky je nezbytná vzhledem ke specifickým problémům dětí i k dalšímu vzdělávání pěstounů.

Lidé, kteří se stanou pěstouny, přijímají jako svou povinnost a závazek pravidelně se vzdělávat, pracovat sami na sobě, rozvíjet své kompetence.

Základní kritéria, která jsou posuzována u každého zájemce o pěstounskou péči

- schopnosti a dovednosti v péči o děti
- možnosti zajistit bezpečné a láskyplné prostředí pro dítě
- schopnost a ochota týmové spolupráce při pěstounství
- ochota vzdělávat se, reflektovat své postoje a motivace a rozvíjet své schopnosti

CO ZNAMENÁ BÝT DOBRÝM PĚSTOUNEM? ANEBO NEPOSTRADATELNÉ KVALITY PĚSTOUNA...

- 1. VYTVOŘIT DÍTĚTI BEZPEČNÝ A LÁSKYPLNÝ DOMOV**
- 2. ROZUMĚT DÍTĚTI, I KDYŽ JEHO CHOVÁNÍ MŮŽE BÝT TĚŽKÉ POCHOPIŤ A ZVLÁDNOUT JEJ**
- 3. ODOLNOST**
- 4. NEMÍT PŘEDSUDEKY A BRÁT DÍTĚ TAKOVÉ JAKÉ JE**
- 5. TRPĚLIVOST**
- 6. SMYSL PRO HUMOR**
- 7. FLEXIBILITA**
- 8. ZÁVAZEK K DALŠÍMU VZDĚLÁVÁNÍ A SEBEROZVOJI**

KROK ZA KROKEM

ANEB JAK SE MŮŽU STÁT PĚSTOUNEM

1. krok – získávání informací

Osobní setkání je nejlepší možnou cestou, jak získat potřebné informace. Obratťe se nás telefonicky nebo e-mailem – domluvíme si setkání a budeme se společně věnovat vašim otázkám, představám a očekáváním.

2. krok – podání žádosti o zprostředkování pěstounské péče

Pěstouny se nemohou stát lidé, kteří byli někdy odsouzeni pro násilný či sexuální trestný čin, budeme od Vás proto potřebovat výpis z rejstříku trestů, také budeme mluvit o vašem zdravotním stavu, finančním zajištění a sociálním zázemí pro dítě. To všechno, včetně podání písemné žádosti, bude probíhat ve spolupráci s místně příslušným Orgánem sociálně právní ochrany dětí ve vašem bydlišti. Ten zodpovídá za to, že základní informace o vás a také vaše žádost poputují na Krajský úřad, který rozhoduje o tom, zda budete zařazeni do procesu přípravy k pěstounství. Může se tedy stát, že v této fázi bude vaše cesta k pěstounství zastavena. Vždy byste však měli rozumět důvodům, proč tomu tak je, proto se nebojte zeptat, máte na informace právo.

3. krok – příprava na pěstounství

Příprava probíhá ve skupině společně s dalšími zájemci o pěstounství, obvykle v rozsahu několika dnů. Budou s vámi mluvit odborníci z oblasti psychologie, sociální práce, pediatrie, práva, psychoterapie, aj. Dozvíte se mnoho podstatných podrobností o pěstounství, konkrétní zkušenosti jiných pěstounů, práva a povinnosti pěstounů, získáte informace o specifických potřebách dětí, které by do vaší rodiny mohly přijít.

Zároveň se v rámci přípravy na pěstounství budete věnovat reflexi svých představ o pěstounství a svých motivacích k pěstounství. Budete podporováni k rozhovoru o vašich finančních a materiálních možnostech, vašem zaměstnání, aktuálním rodinném zázemí, o komunikaci ve vaší rodině, o vzbách se širší rodinou a dále ke sdílení svých potřeb a zkušeností v dětství i dospělosti atd. Do přípravy budou zapojeni i vaše vlastní děti, i ony budou moci sdílet své představy a vyjádřit své potřeby v souvislosti s příchodem cizího dítěte do rodiny. Uzná-li to sociální pracovník za přínosné, mohou být do přípravy v určitém

momentě zapojeni i další členové rodiny, kterých se příchod dítěte do rodiny také dotkne a stanou se důležitými osobami pro přijaté dítě. Všechny informace jsou ve spolupráci s vámi zaznamenány do podrobné zprávy z vaší přípravy. Ta bude také stěžejním dokumentem, podle kterého budou porovnány vaše možnosti a schopnosti s potřebami dětí, pro které hledáme rodinu.

4. krok – rozhodnutí

Ke konečnému rozhodnutí o tom, zda jste připraveni stát se pěstouny, dojdete společně za účasti vašeho sociálního pracovníka a nezávislého poradního sboru dalších odborníků, kteří mají zkušenosti v posuzování zájemců o pěstounství. Rozhodne se také o tom, pro jaké dítě budete ta nevhodnější rodina (např. pro starší dítě, dítě s postižením, pro více sourozenců, dítě jiného než majoritního etnika atd.).

Podoba příprav a vyhodnocení vašich předpokladů k pěstounství se v jednotlivých krajích liší. Někdy realizují přípravy samy krajské úřady, jindy k tomu pověřují další organizace. Proto se vždy na počátku informujte o tom, jak bude probíhat příprava u vás v kraji, abyste celému procesu dobře rozuměli ještě předtím, než do něj vstoupíte.

Někteří lidé jsou skvělými rodiči, ale posláni pěstounství by pro ně bylo obtížné naplnit. Pokud budete mít v průběhu vyhodnocování vašich dovedností a schopností nějaké pochybnosti, můžete je sdílet sociálnímu pracovníkovi a mluvit o nich. Je přirozené, že jste opatrní, než na sebe vezmete závazek, a pokud v průběhu přípravy zjistíte, že pěstounství pro vás a vaši rodinu není, je to dobré rozhodnutí a svědčí o vaší schopnosti odhadnout své možnosti a limity.

Jak dlouho trvá, než se stanete pěstouny? To je částečně závislé i na vás. Některé lidi potřebují delší čas k rozhodování než jiní, obecně je však třeba počítat s minimálně 4–6 měsíci, v rámci kterých proběhnou návštěvy sociálního pracovníka u vás doma i společné skupinové přípravy a závěrečné vyhodnocení.

A jaké jsou další kroky?

Přemýšlejte ještě jednou, co můžete dítěti nabídnout...

Ponechte si dostatek času na přemýšlení o tom, co můžete vy a vaše rodina nabídnout. Přemýšlejte také o důsledcích, které může přinést rozhodnutí přijmout dítě do vaší rodiny. Mluvte se svým partnerem a vašimi dětmi, zjistěte, co si o tom kdo ve vaší rodině myslí...

Doporučujeme také, abyste se ještě než se k pěstounství rozhodnete, setkali s jinými pěstouny a vyslechlí jejich zkušenosti s péčí o děti, které přijali do svých rodin. Můžeme vám pomoci při kontaktování stávajících pěstounů a zajistit vaše setkání s nimi...

JAK BUDU JAKO PĚSTOUN PODPOŘEN, KDO A JAK MI V PĚSTOUNSTVÍ POMŮŽE?

Pěstounům je ze zákona zajištěn servis odborných služeb po dobu výkonu pěstounské péče. Velmi doporučujeme obrátit se na organizaci, která nabízí službu doprovázení, již v době, kdy jako pěstouni čekáte na přijetí dítěte do rodiny. Právě v tomto období čekání lze udělat mnoho drobných, ale o to více důležitých kroků, které vám i dítěti usnadní jeho přechod do vaší rodiny. Doba čekání na přijetí dítěte do vaší rodiny je různá, při tzv. párování dítěte a rodiny se vyhodnocují potřeby konkrétního dítěte a možnosti rodiny. Tento proces hledání rodiny pro dítě může trvat i několik měsíců. V tomto čase budete v kontaktu se sociálním pracovníkem, který vás bude průběžně informovat o probíhajících krocích, budete mít možnost se dále připravovat na pěstounství formou vzdělávání a také kontaktu s dalšími pěstouny, kteří už dítě přijali nebo na něj také čekají.

Organizaci, která vám bude jako pěstounům službu poskytovat, si můžete vybrat sami. Oporou by vám měl být v první řadě sociální pracovník z Oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), který má ze zákona povinnost alespoň dvakrát ročně navštívit vaši domácnost, zjistit spokojenost dítěte, které jste přijali do vaší rodiny. V Plzeňském kraji nabízí doprovázení pěstounských rodin organizace Centrum pro dítě a rodinu LATUS, a Archa pro rodiny s dětmi Diakonie ČCE Západ.

Individuální podpora odborníků

■ **Odborné poradenství** – na základě potřeb rodiny bude zajištěno poradenství v oblastech péče, výchovy a vzdělávání dítěte (osobně, telefonicky či e-mailem) nebo zprostředkování konzultace s dalšími odborníky (psycholog, psychoterapeut, speciální pedagog, etoped, právník, ...). Pěstouni mají ze zákona právo na zprostředkování psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci 1x za 6 měsíců.

- **Doprovázení pěstounských rodin** – spolupráce probíhá na základě Dohody o výkonu pěstounské péče. Tuto dohodu mají povinnost uzavřít všichni pěstouni – buď s orgánem sociálně právní ochrany dětí, nebo s organizacemi k tomu pověřenými krajským úřadem. Doprovázející pracovník se setkává pravidelně s pěstouny i s dětmi, minimálně 1x za dva měsíce. Společně s pěstouny hodnotí fungování rodiny, spokojenost přijatého dítěte a celkovou atmosféru v rodině. Pracovník doprovází rodinu během období adaptace dítěte a dále po celou dobu výkonu pěstounské péče. S pracovníkem orgánu sociálně právní ochrany dětí, s pěstounem a za podpory doprovázející organizace je vypracován individuální plán ochrany pro přijaté dítě, který bude během výkonu pěstounské péče naplňován. Doprovázející pracovník pomáhá zajistit kontakt s dalšími odborníky, je průvodcem a pomocníkem při výkonu pěstounské péče.
- **Terapeutické metody na posílení citové vazby** – vytvoření bezpečného vztahu mezi pěstounem a dítětem je často klíčové pro zdravý vývoj dítěte v náhradní rodině. Doprovázející pracovník ve spolupráci s pěstouny hledá tu nejvhodnější metodu pro každé dítě. K dispozici má například tyto metody: knihu života, dotykovou terapii, terapeutické příběhy, traumatickou hlavu, cvičení pro podporu smyslů, cvičení zaměřená na přijetí těla).
- **Zprostředkování kontaktu s vlastní rodinou dítěte** – pokud je to v zájmu dítěte, měl by být kontakt s vlastní rodinou zachován, ať už žije dítě v pěstounské či adoptivní rodině. Doprovázející pracovník nabízí ke kontaktu neutrální prostředí organizace a doprovází dítě, rodiče i pěstouny kontaktem tak, aby bylo v první řadě zajištěno bezpečí dítěte. Pěstouni mají v souladu

s individuálním plánem ochrany dítěte povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost s osobami dítěti blízkými.

Setkávání a vzdělávání

- **Setkávání s dalšími pěstouny** – v rámci klubů nebo svépomocných skupin mají pěstouni možnost se setkávat s ostatními pěstouny, mohou sdílet svá trápení a těžkosti, ale také radosti vyplývající z výkonu pěstounské péče.
- **Vzdělávání** – pěstouni mají povinnost se vzdělávat v rozsahu 24 hodin ročně. Tuto povinnost mohou splnit pomocí přednášek, seminářů, vzdělávacích a sebezkušenostních kursů. Nabídku vzdělávání mohou využívat i pěstouni, kteří zrovna dítě v péči nemají a čekají na jeho příchod do rodiny. O aktuálních termínech a tématech vzdělávání se mohou zájemci i pěstouni dozvědět od pracovníků LATUS, o.s. a Diakonie ČCE Zápád.

Odlehčovací služby

- **Pěstouni mají nárok na odlehčovací služby v rámci celodenní péče v rozsahu čtrnácti kalendářních dnů v roce, a na podporu při péči o dítě v situacích, které definuje zákon o sociálně-právní ochraně dětí** (narození dítěte, pracovní neschopnost, aj.).
- **Podpůrný program** – realizují vyškolení a zkušení dobrovolníci, kteří pracují na konkrétní zakázce rodiny. Zavádějí dobrovolníky do rodin zajišťuje klíčový pracovník rodiny ve spolupráci s koordinátorem dobrovolníků. Dobrovolníci dětem

pomáhají s vytvářením nových kontaktů, zajišťují volnočasové aktivity, pomoc při přípravě do školy, doučování, doprovod na kroužky. Dobrovolník dochází do rodiny pravidelně a dlouhodobě, může se stát dítěti starším kamarádem a pozitivním vzorem.

- **Víkendové a týdenní pobyty pro děti** – vzdělávací a zážitkové pobyty zaměřené na konkrétní téma.
- **Víkendové a týdenní pobyty pro celé rodiny** – mají sebezkušenostní a vzdělávací charakter, pobyty jsou společné pro pěstouny i děti, oddělený příp. společný program je zajištěn odborníky, kteří rodiny dlouhodobě doprovází, program je tedy šitý na míru jejich potřebám.

Služby pro děti

Služby pro děti jsou poskytovány dětem přijatým do pěstounské péče i vlastním dětem v rodině pěstounů, nesmí být opomenuty potřeby žádného dítěte v rodině.

Sociální pracovník rodiny je k dispozici také dítěti, se kterým se individuálně setkává, zjišťuje, jak se má, co potřebuje, co si přeje, co se mu na životě v rodině líbí, co mu nevyhovuje.

Dětem je také zajištěna možnost konzultace s odborníkem. S kontaktem dítěti pomůže právě sociální pracovník, který dítě nejlépe zná.

Děti se spolu s pěstouny nebo i samy účastní víkendových a týdenních pobytů, program těchto pobytů je zaměřený na potřeby dětí – např. podpora identity dítěte, sebepřijetí, podpora sebevědomí atd.

SKUTEČNÉ PŘÍBĚHY PĚSTOUNŮ A DĚTÍ V JEJICH PÉČI...

Mirka

Paní Mirka, bývalá učitelka, venčí psa s osmiletou Klárkou. Klárka je v rodině rok, chodí po špičkách, kýve se a špatně mluví – má diagnózu dětská mozková obrna, první rok prožila u matky, která sama byla postižená a o své dítě se neuměla starat. Nikdo jí nepomohl a v roce jí holčičku odebrali – silně zanedbanou. Pak žila do sedmi let v kojeneckém ústavu a teď je už rok tady – doma. Př

procházce si s novou mamkou povídají, mamka ji nechá chvíli vést psa, pak ho spolu nakrmí. Odpoledne spolu a s vlastní dcerou paní Mirky Františkou jedou na dětský den. Františka ukazuje Klárce, jak splnit disciplíny, které jsou pro ně přichystané. Klárka se drží Mirky za ruku. U jednoho stanoviště je čarodějnice, Klárka se vyděsí a když jí chce Mirka obejmout, ožene se po ni loktem – nemá zatím moc ráda, když na ni někdo sahá, zvlášť

když se bojí. Začne se kývat. Mirka na Klárku pomalu mluví a opatrně ji položí ruku na záda, začíná ji hladit, Klárka se uklidňuje. Po chvíli si s Mirkou jdou čarodějnici prohlédnout. Klárka zjišťuje, že je tu někdo, kdo ji ochrání a kdo zajistí její bezpečí. Paní Mirka nikdy neuvažovala o tom přijmout postižené dítě, nebyl to její sen, neměla pocit, že je jejím posláním starat se o dítě s postižením. Když byla pracovníky krajského úřadu seznámena s Klárkou, řekla si, že se o ni postará, že jí svoji výchovu pomůže a ona všechno dožene. Teprve postupně zjistila, že i při největší snaze nedokáže některé věci změnit. Postupně však našla cestu, jak toto přijmout a díky její péči se o sebe Klárka učí přiměřeně postarat a pomalu se učí i číst a psát. Život v rodině ji učí novým dovednostem, což posiluje její sebevědomí a sebezvědomí, učí se v rodině žít a být s lidmi „nablízko“.

Hana & Honza

Nemá ještě ani jméno, je mu sotva pár dní a už by byl na světě úplně sám... Ale teď už není – je tu pěstounka Hana a pěstoun Honza – v jejich náručí tráví skoro celý den. Nejradši odpočívá v šátku na těle pěstounů. U nich bude asi měsíc, možná dva – než soudy vše zařídí a než se najdou noví rodiče, kteří mu dají jméno a rodinu. Ti, kterým se narodil, se ho vzdali a na ty nové čeká tady u Hanky a Honzy.

Lada

Pěstounka Lada drží za ruku dvanáctiletou Zuzku. Zuzka u ní žije už od dvou let. Teď si Zuzka povídá se svou vlastní mamkou, se kterou se začaly potkávat. Mamka Zuzky má schizofrenii, její stav se v poslední době stabilizoval a požádala o možnost se se Zuzkou jednou za čas vídat. Pro Zuzku to není lehké – je to tak zvláštní vidět svoji mámu... Potřebuje mít u sebe svoji pěstounku, s ní to zvládne.

Lada se Zuzkou mluví o její vlastní mamce odmalička, ukazovala jí obrázky, které pro ni mamka namalovala, vyprávěla jí těch pár věcí, které o mamce věděla. Teď pomáhá Zuzce pochopit, co je to schizofrenie a proč se kvůli této nemoci mamka nemohla o svou dceru postarat. Díky jejímu pochopení je to všechno pro Zuzku snadnější. Postupně si zvyká na to, že toto je její životní příběh, a že se nemusí za nic stydět, a že je vlastně fajn mít dvě mamky.

Petr & Petra

Aáááááá.....rozkřičí se devítiletá Lucie a začne se třást po celém těle a kopat kolem sebe. Jáááááááááá to chci!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! Není k utišení a přestává vnímat svět

kolem sebe. Lucie má diagnózu – porucha autistického spektra. Přichází k ní pěstoun Petr, upírá na něj oči plné zmatku a ztracenosti. Vrhá se mu do náruče a křečovitě se ho drží. Petr Lucii jemně objímá a odchází s ní do klidu. Lucie křičí, postupně ale křik slabne, Lucie si cumlá prst a kolébá se. Petr na ni klidně mluví a kolébá se s ní. Lucie po namáhavém záchvatu usíná Petrovi v náručí, Petr s ní sedí ještě dlouhou dobu.... Petr není speciální pedagog a o autismu donedávna nic nevěděl. Ví toho ale hodně o Lucii, kterou mají s jeho manželkou Petrou v péči už od dvou let a ví přesně, co Lucka v tu chvíli potřebuje.

Magda

Pěstounka Magda uklízí z pod postele nashromážděné zbytky jídel, papírky od bombónů a sklenice od marmelád. Zase si to sem Kristián schoval... Kristiánovi je pět let. Do tří let žil u své rodiny, žili v hrozných podmínkách, často měl hlad. Pak bydlel v dětském domově a teď je pár měsíců tady. Pořád nevěří, že bude mít dost jídla a že bude dost pro něj. Navíc má strach, že ho tyto lidé přestanou milovat, a to dobré jídlo ten strach tak příjemně zahání....

Magda připraví velkou mísu ovoce a malých dobrůtek na stůl – „Tady si můžeš brát kdykoli budeš mít chuť,“ vysvětluje Kristiánovi. Ví, že je to otázka času a spousty trpělivosti a Kristián pochopí, že jsou tu opravdu pro něj a že jim skutečně může věřit. Tak jí to přece řekla sociální pracovnice Lenka, která za ni každý měsíc přijede a společně vymýšlí, jak Kristiánovi pomoci. Také ji uklidňuje, že stejné problémy řešili i jiní pěstouni – vyprávěli si o tom na víkendovém setkání pro pěstounské rodiny, kterého se zúčastnila minulý měsíc..

Dana & Jakub

Pěstouni Dana a Jakub sedí s jedenáctiletým Pepou u stolu. Naproti nim sedí sociální pracovnice Marta a pomáhá jim vytvořit knihu o životě Pepy. Všude kolem je plno fotek a obrázků a společně si povídají o tom, co Pepa dělal, kde a s kým byl, když mu byl rok, dva, tři... Pepa vypráví, co si pamatuje, vybírá fotky a ukazuje pěstounům svoji minulost. Jakub a Dana pozorně poslouchají, zajímají se o to, co si Pepa pamatuje, chtějí se stát součástí jeho životního příběhu... Pak mu vypráví, jak to bylo, když si pro něj jeli do dětského domova. Společně se smějí příběhům, které jsou už jejich společné a do knihy života vkládají své fotky a obrázky ze společných výletů....

(převzato z článku Mgr. Moniky Semerádové: Kdo je to ten pěstoun, 2012)

LATUS
centrum pro dítě a rodinu

e-mail: info@latusprorodinu.cz
telefon: 775 969 047
www.latusprorodinu.cz

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

e-mail: nahradka.zapad@diakonie.cz
telefon: 731 125 429
www.diakoniezapad.cz

občanské sdružení
AMALTHEA

NADACE
SIRIUS